

Załącznik
do uchwały
RP w Białej Podlaskiej
z dnia .....

Powiatowy Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata
2016-2020

WSTĘP.....	1
1. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE	3
1.1. POJĘCIE I SPECYFIKA PRZEMOCY	3
1.2. SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE.....	5
2. PERSPEKTYWA PRAWNA	7
2.1. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	7
2.2. ZADANIA USTAWOWE	8
3. INDENTYFIKACJA KLUCZOWYCH PROBLEMÓW W POWIECIE.....	11
3.1. ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE.....	12
3.2. ZASOBY INSTYTUCJONALNE.....	26
4. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU	30
4.1. CELE REALIZACJI PROGRAMU	30
4.2. DZIAŁANIA NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.....	31
5. REALIZACJA PROGRAMU	37
5.1. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	37
5.2. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	37
5.3. MIEJSCE I CZAS RELIZACJI.....	38
5.4. BENEFICJENCI PROGRAMU	38
5.5. WSKAŹNIKI, MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	38

WSTĘP

Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Program określa kompleksowe działania skierowane zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, jak również na ochronę ofiar przemocy i edukację sprawców stosujących przemoc.

Zaplanowane w programie działania są kontynuacją szeregu czynności, które podjęto w ramach realizacji wcześniej uchwalonego „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”.

Obecny program określa cztery zakresy podstawowych działań skierowanych do różnych grup odbiorców:

1. Uprzedzające: informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu Powiatu Białskiego, a także do osób pracujących ze sprawcami i ofiarami przemocy w rodzinie;
2. Interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz izolujące i pouczające, kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie;
3. Wspierające: terapeutyczne, psychologiczne, pedagogiczne, kierowane od osób doznających przemocy w rodzinie;
4. Korekcyjno – edukacyjne, kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, realizację programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, a także upowszechnienie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

Zaplanowane działania są spójne z wyznaczonymi kierunkami w dokumentach strategicznych zarówno krajowych, unijnych jak i Krajowym oraz Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bialskiego na lata 2014-2022.

W Programie znajdziemy m.in.:

- 1) Zasady działania Programu
- 2) Diagnozę obszaru objętego Programem
- 3) Identyfikację kluczowych problemów
- 4) Cele i priorytety programu
- 5) Wskaźniki realizacji programu
- 6) Beneficjentów programu
- 7) Ewaluację i monitoring
- 8) Spodziewane efekty realizacji programu
- 9) Finansowanie

Program oparty jest na następujących zasadach:

- 1) wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom,
- 2) jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby, szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

1. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

1.1. POJĘCIE I SPECYFIKA PRZEMOCY

Jak mówi ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie to:
„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

W Polsce przemoc jest przestępstwem ściganym przez prawo.

Art. 207. § 1. Kodeksu Karnego

„Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1. Połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze wolności od 2 do 12 lat. „

Najczęstsze formy przemocy w rodzinie to:

- 1) **przemoc fizyczna** np. bicie, kopanie, popychanie, duszenie, policzkowanie, szarpanie, gryzienie, ciągnięcie za włosy itp.
- 2) **przemoc psychiczna**, np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce, grożenie śmiercią, zwracanie się do kogoś w obraźliwy sposób itp.
- 3) **przemoc seksualna**, np. gwałt, wymuszanie stosunku lub nieakceptowanych form pożycia seksualnego, poniżenie seksualne, w tym wymuszone użycie obrazowej, twardej pornografii itp.
- 4) **przemoc ekonomiczna**, np. okradanie, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej lub świadome niełożenie na utrzymanie

rodziny, konieczność dokumentowania wszystkich zakupów, przedstawianie paragonów i rozliczanie się z każdej złotówki, podrabianie podpisów na czekach, niepłacenie lub nieuregulowanie alimentów, itp.

- 5) **cyberprzemoc**, np. prześladowanie, zastraszanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystaniem Internetu i innych narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-maili, witryny internetowe, fora dyskusyjne w Internecie, portale społecznościowe.
- 6) **inny rodzaj zachowań**, np. wnoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, zaniedbanie emocjonalno-intelektualne, np. brak wsparcia emocjonalnego lub zaniedbanie fizyczne, np. brak ochrony, nieadekwatna higiena i brak opieki medycznej, pozbawienia jedzenia, ubrania, schronienia, nieudzielanie pomocy, itp.

Amerykańska psycholog Leonora E. Walker badając kobiety doznające przemocy w rodzinie opisała pewne cykliczne pojawiające się w ich związkach zdarzenia. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

- 1) **faza narastania napięcia** – charakteryzuje się pojawieniem się coraz więcej sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny jest wzrost napięcia w związku. Partner staje się drażliwy, każdy drobiazg wyprowadza go z równowagi, jest ciągle poirytowany, spięty, a swoje emocje wyładowuje na partnerce. Każdy szczegół jest dobrym pretekstem do wszczęcia konfliktu i awantury. W tej fazie partner może nadużywać alkoholu lub innych substancji odurzających.
- 2) **faza ostrej przemocy** – charakteryzuje się brakiem kontroli u sprawcy nad własnymi emocjami. Wobec tego wybuch drastycznych form przemocy spowodowany jest najczęściej mało istotnymi przyczynami. Ofiara najczęściej pozostaje w stanie szoku, niezrozumienia, osłabienia, rezygnacji i przerażenia.
- 3) **faza miodowego miesiąca** – to faza odmiany. Sprawca uświadamia sobie, że postąpił zbyt ostro. Chcąc się zrehabilitować w oczach ofiary dokonuje u siebie chwilowej zmiany. Najczęściej przeprosza, wykazuje skruchę i żal, obdarowuje prezentami. Pojawiają się również formułowania w stylu: „to się już nigdy nie powtórzy”, „zapomnijmy o tym”. W tej fazie ofiara nabiera znowu sił i odwagi, zaczyna wierzyć w obietnice sprawcy. Często nawet czuje się szczęśliwa i zapomina o wyrządzonej krzywdzie.

Powyższe fazy trwają nieraz po kilkanaście lat, ofiara pozostaje w swoistego rodzaju pułapce czasowej i emocjonalnej, przechodząc od fazy do fazy powtarzając cały cykl od początku.

Sprawcami przemocy domowej bywają zarówno mężczyźni i kobiety. Przemoc ukierunkowana jest głównie w stosunku do osób słabszych fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości. Ofiarami przemocy najczęściej są kobiety oraz dzieci. Jednak coraz częściej zdarza się, że również mężczyźni dotknięci są tym zjawiskiem. Szczególnie narażone na ataki przemocy są osoby niepełnoprawne i ludzie w podeszłym wieku.

Osoba dotknięta przemocą w rodzinie może korzystać z różnego rodzaju wsparcia, również anonimowo. Na potrzeby niniejszego Programu zebrano dane dotyczące stosowania procedury „Niebieskiej Karty” przez Policję oraz Ośrodki Pomocy Społecznej, jak również dane dotyczące liczby i rodzaju postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy w rodzinie.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie z różnych powodów nie chcą ujawniać tego faktu i obciążać sprawców przemocy. Ofiary przemocy lub osoby im bliskie najczęściej szukają wsparcia w jednostkach pomocy społecznej.

1.2. SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak również poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

1. Skutki indywidualne

Osoby doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku samego aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność.

W przypadku dzieci i młodzieży – ofiar przemocy – skutkiem mogą być również konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym.

2. Skutki społeczne

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby bezpieczeństwa. Często współwystępują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Część dzieci identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych.

Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli małżonka, rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą przejawiać podobne problemy. Krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się również na następne pokolenia.

3. Skutki ekonomiczne

Przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie między innymi: policja, służba zdrowia, pomoc społeczna ale też pracodawcy, szkoły itp.

2. PERSPEKTYWA PRAWNA

2.1. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 583 z późn. zm.)
- 2) ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.);
- 3) ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.);
- 4) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015, poz. 1390).
- 5) uchwałę Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (M.P. z 2014 r., poz. 445);
- 6) ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz.163, z późn. zm.)
- 7) ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.);
- 8) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015, poz. 1286);
- 9) ustawę z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. z 1984r. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.);
- 10) ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515);
- 11) ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2015 r. poz. 355, z późn. zm.);
- 12) ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);
- 13) ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2015 r. 1392);
- 14) ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r., poz. 525);
- 15) ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1445);

- 16) ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014r. poz. 150, z późn. zm.);
- 17) ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. pz. 1118, z późn. zm.);
- 18) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124, z późn. zm.);
- 19) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375, z późn. zm.);

2.2. ZADANIA USTAWOWE

1. Zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:
  - 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
  - 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
  - 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
  - 4) zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
  - 5) badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
  - 6) zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.
2. **Do zadań własnych gminy** należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:
  - 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;

- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3. Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

4. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Środki na realizację i w/w obsługę zadań zapewnia budżet państwa.

5. Ponadto zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy o pomocy społecznej lub ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
6. Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, gmina powinna udzielić schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania osobie tego pozbawionej. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego.

7. Do zadań z zakresu pomocy społecznej dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanych przez powiat należy prowadzenie specjalistycznego poradnictwa oraz ośrodków interwencji kryzysowej. Ośrodki interwencji kryzysowej udzielają pomocy w różnorodnych sytuacjach, od kryzysów normatywnych do ostrych kryzysów sytuacyjnych, takich jak próba samobójcza, śmierć bliskiej osoby czy zdrada. Ośrodki interwencji kryzysowej wykorzystywane są również w przypadku specyficznych zagrożeń, takich jak klęski żywiołowe: trzęsienia ziemi, powódzie.
8. Ponieważ związek nadużywania alkoholu z występowaniem przemocy w rodzinie jest niezaprzeczalny, ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, nakłada na gminy obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, udziela się pomocy psychologicznej i prawnej. Zadania te winne zostać wpisane w Gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych. Na realizację tego programu gmina przeznaczona środki z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu. W przypadku gdy aktem przemocy towarzyszy picie alkoholu należy powiadomić gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, która zgodnie z prawem wzywa osobę nadużywającą alkoholu i stosującą przemoc na rozmowę ostrzegawczą, informującą o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy wobec bliskich, udziela wsparcia socjalnego, psychologicznego, prawnego osobom poszkodowanym, informuje członków rodzin o możliwościach szukania pomocy w zakresie problemów alkoholowych i przemocy domowej, prowadzi dokumentację przypadku, a w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamia organy ścigania.

3) IDENTYFIKACJA KLUCZOWYCH PROBLEMÓW W POWIECIE BIALSKIM

Powiat Bialski to największy powiat w województwie (obejmuje 11% jego powierzchni) i trzeci co do wielkości w Polsce. Na terenie powiatu Bialskiego w 19 gminach (17 wiejskich i 2 miejskich – Międzyrzec Podlaski i Terespol) mieszka około 113 tysięcy osób (dane z Urzędu Statystycznego w Lublinie, 2013r.) Pod względem liczby ludności zajmuje on 4 miejsce w województwie lubelskim (za Miastem Lublin i po Powiecie Lubelskim i Puławskim). W Powiecie Bialskim znajdują się następujące gminy: gminy wiejskie – Biała Podlaska, Konstantynów, Drelów, Rossosz, Wisznice, Leśna Podlaska, Międzyrzec Podlaski, Tucznia, Rokitno, Łomazy, Kodeń, Terespol, Janów Podlaski, Zalesie, Sosnówka, Piszczac i Sławatycze oraz gminy miejskie: Międzyrzec Podlaski, Terespol.

Najważniejszymi problemami społecznymi w Powiecie Bialskim obok szeroko pojętej przemocy w rodzinie jest bezrobocie, ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Pomoc udzielana jest również w sytuacji alkoholizmu, bezdomności, narkomanii oraz osobom z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Bezrobocie jest zjawiskiem złożonym o wymiarze ekonomicznym i społecznym. Problem bezrobocia w Powiecie Bialskim dotyczy zarówno mężczyzn jak i kobiety. Poważny problem lokalnego rynku pracy stanowią bezrobotni pochodzący z gmin typowo wiejskich.

Ubóstwo w Powiecie Bialskim jest procesem dynamicznym, powiększającym dystans pomiędzy różnymi kategoriami struktury społecznej. Dotyka ludzi starych, chorych i samotnych, posiadających niskie dochody, ludzi w wieku produkcyjnym wypchniętych z rynku pracy oraz młodych nie mających możliwości podjęcia zatrudnienia.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych otrzymuje od gminy wsparcie w formie pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, jak również wsparcie przez działania instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

Przemoc w rodzinie to jeden z najbardziej bulwersujących opinie społeczną w ostatnim czasie tematów. Zjawisko to za sprawą nagłośnienia w mass mediach, akcji profilaktycznych oraz uruchomienia specjalnej linii telefonicznej dla ofiar przemocy, przestało być uznawane za tabu. Problem przemocy w rodzinie przestaje być przemilczany i marginalizowany. Z danych Komendy Głównej Policji wynika, iż w 2009r. Policja interweniowała w sprawach związanych z przemocą w rodzinie blisko 81,5 tys. razy; pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej zostało ponad 132 tys., z czego ponad 80 tys. to kobiety, prawie 40 tys. to dzieci i młodzież a 11 tys. to mężczyźni. Z danych KGP wynika, że spośród 81,5 tys. sprawców ponad 77 tys. to mężczyźni, ok. 3 tys. - kobiety, a 220 to nieletni.

3.1. ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE BIALSKIM

W celu zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Bialskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zebrało dane z gmin w tym zakresie włączając ośrodki pomocy społecznej oraz komendę policji działające na terenie powiatu.

Istotnym elementem służącym przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który angażuje różne instytucje i służby, a przede wszystkim policję, pomoc społeczną oraz zespoły interdyscyplinarne jest procedura „Niebieskich Kart”. Głównym celem tej procedury jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym. Podstawą skuteczności pomocy jest współpraca w/w przedstawicieli. Procedura Niebieskie Karty stwarza również warunki formalne do systemowego pomagania rodzinie, w której dochodzi do przemocy, poprzez interdyscyplinarne działania przedstawicieli służb. Poza tym Niebieska Karta dostarcza informacji osobie pokrzywdzonej o przysługujących jej prawach oraz możliwościach szukania pomocy, motywuje ofiarę przemocy w rodzinie do żądania ochrony swoich praw i szukania pomocy, ułatwia podjęcie, ułatwia ocenę sytuacji rodziny w związku z przemocą, umożliwia monitorowanie sytuacji rodzinnej w związku z przemocą. (Teczka procedur przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Karta 5, str. 1-5).

Poniżej podane są dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie za lata 2012-2014 udostępnione przez Komendę Miejską Policji w Białej Podlaskiej, zespoły interdyscyplinarne oraz ośrodki pomocy społecznej działające na terenie Powiatu Bialskiego. Realizowana procedura Niebieskie Karty jest procedurą interwencji wobec przemocy w rodzinie. Informacje zawarte w wypełnionych Niebieskich Kartach odzwierciedlają ilość przeprowadzonych interwencji domowych w sytuacji przemocy w rodzinie. Wykazana liczba interwencji nie jest jednak tożsama z liczbą rodzin, w których doszło do przemocy. Policja jak i inne ośrodki pomocy mogły interweniować kilkakrotnie u jednej rodziny i w każdym wypadku, kiedy zaistniało podejrzenie, że w rodzinie dochodzi do przemocy, wypełniana jest Niebieska Karta. Należy zatem pamiętać, że dane statystyczne, opracowane na podstawie Niebieskich Kart pozwalają jedynie w przybliżeniu oszacować zjawisko przemocy.

		2012	2013	2014	
Razem	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		435	498	480
	w tym	Kobiety	321	388	346
		Mężczyźni	38	31	35
		Dzieci	76	79	99
	Liczba założonych Niebieskich Kart		297	337	312
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		157	224	301
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		117	156	216
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie		154	183	199
	Liczba złożonych wniosków do sądu		8	17	24

Tab.1. Dane z zespołów interdyscyplinarnych

Z uzyskanych danych wynika, iż w roku 2014 w Powiecie Bialskim odnotowano 480 osób dotkniętych przemocą w rodzinie. 312 przypadków związanych z przemocą zakończyło się założeniem Niebieskich Kart. Z roku na rok jest coraz więcej podejmowanych interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, a w związku z tym zwiększa się liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych. W 2014r łącznie zespoły interdyscyplinarne z Powiatu Bialskiego opracowały 199 planów indywidualnej pomocy w przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie. W 2013 r. liczby te były nieznacznie niższe.

Rosnąca liczba opracowanych planów pomocy może świadczyć o tym, iż stale podnosi się świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy.

Wraz ze wzrostem interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie wzrasta liczba osób pokrzywdzonych przemocą. W rozumieniu stosowanej przez Policję procedury Niebieskie Karty osobami pokrzywdzonymi na skutek przemocy są nie tylko bezpośrednie ofiary przemocy, wobec których stosowana była przemoc, ale również dzieci, przebywające w rodzinie, w której dochodzi do przemocy. Dzieci są osobami pokrzywdzonymi w sensie procedury Niebieskie Karty zarówno w przypadku stosowania wobec nich przemocy fizycznej lub/i psychicznej jak również, gdy są świadkami przemocy w rodzinie.

Poniższe tabele nr 2 i 3 obrazują dane dotyczące liczby osób dotkniętych przemocą w rodzinie przekazane przez poszczególne zespoły interdyscyplinarne działające na terenie Powiatu Bialskiego oraz przez Komendę Policji.

		2012	2013	2014	
1. Zespół Biała Podlaska	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		27	40	37
	w tym	Kobiety	26	40	37
		Mężczyźni	0	0	0
		Dzieci	1	0	0
	Liczba złożonych Niebieskich Kart		27	40	48
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		35	56	61
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		3	4	4
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie		27	40	37
Liczba złożonych wniosków do sądu		3	7	8	
2. Zespół Terespol - Miasto	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		82	125	60
	w tym	Kobiety	79	123	60
		Mężczyźni	3	1	0
		Dzieci	0	1	0
	Liczba złożonych Niebieskich Kart		37	49	35
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		6	12	3
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		3	3	3
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie		0	0	0
Liczba złożonych wniosków do sądu		0	0	0	

3. Zespół Terespol -Gmina	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		36	25	26
	w tym	Kobiety	35	25	23
		Mężczyźni	1	0	3
		Dzieci	0	0	0
	Liczba założonych Niebieskich Kart		52	41	26
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		52	41	26
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		2	3	3
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie		0	0	0
Liczba złożonych wniosków do sądu		0	0	0	
4. Zespół Międzyrzec Podlaski	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		67	51	28
	w tym	Kobiety	37	22	16
		Mężczyźni	15	11	4
		Dzieci	15	18	8
	Liczba założonych Niebieskich Kart		31	21	17
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		0	2	2
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		4	4	4
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie		46	32	27
Liczba złożonych wniosków do sądu		0	0	0	
5. Zespół Międzyrzec Podlaski - Gmina	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		17	12	11
	w tym	Kobiety	16	12	11
		Mężczyźni	1	0	0
		Dzieci	0	0	0
	Liczba założonych Niebieskich Kart		16	12	10
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		19	39	23
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		4	4	4
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie		0	0	0
Liczba złożonych wniosków do sądu		0	0	0	
6. Zespół Drelów	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		5	10	6
	w tym	Kobiety	5	9	6
		Mężczyźni	0	1	0
		Dzieci	0	0	0
	Liczba założonych Niebieskich Kart		5	10	6
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		0	0	0
Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		0	4	4	

	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie	0	8	6	
	Liczba złożonych wniosków do sądu	0	2	1	
7. Zespół Janów Podlaski	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem	11	15	25	
	w tym	Kobiety	8	12	22
		Mężczyźni	1	3	3
		Dzieci	2	0	0
	Liczba założonych Niebieskich Kart	9	15	27	
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie	9	15	27	
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych	10	22	63	
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie	9	15	27	
	Liczba złożonych wniosków do sądu	0	2	2	
8. Zespół Kodeń	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem	21	11	23	
	w tym	Kobiety	7	6	8
		Mężczyźni	0	0	0
		Dzieci	14	5	15
	Liczba założonych Niebieskich Kart	11	7	6	
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie	0	0	0	
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych	3	2	3	
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie	6	5	4	
	Liczba złożonych wniosków do sądu	0	0	0	
9. Zespół Leśna Podlaska	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem	9	11	15	
	w tym	Kobiety	9	10	14
		Mężczyźni	0	1	1
		Dzieci	0	0	0
	Liczba założonych Niebieskich Kart	10	16	16	
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie	0	0	0	
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych	4	5	4	
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie	9	11	15	
	Liczba złożonych wniosków do sądu	0	1	0	

10. Zespół Łomazy	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		4	15	20
	w tym	Kobiety	4	9	11
		Mężczyźni	0	1	1
		Dzieci	0	5	8
	Liczba założonych Niebieskich Kart		3	8	6
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		0	0	0
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		4	4	4
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie		3	8	6
Liczba złożonych wniosków do sądu		3	1	3	
11. Zespół Piszczac	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		63	56	40
	w tym	Kobiety	40	29	19
		Mężczyźni	1	0	1
		Dzieci	22	27	20
	Liczba założonych Niebieskich Kart		32	25	35
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		2	4	2
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		16	15	16
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie		9	4	2
Liczba złożonych wniosków do sądu		0	0	1	
12. Zespół Rokitno	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		4	11	16
	w tym	Kobiety	4	11	16
		Mężczyźni	0	0	0
		Dzieci	0	0	0
	Liczba założonych Niebieskich Kart		4	16	19
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		4	16	19
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		4	13	16
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie		3	7	16
Liczba złożonych wniosków do sądu		0	1	1	
13. Zespół Rossosz	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		0	6	31
	w tym	Kobiety	0	1	10
		Mężczyźni	0	0	1
		Dzieci	0	5	20
	Liczba założonych Niebieskich Kart		0	1	2
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		0	5	96
Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		1	5	5	

	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie	0	1	11	
	Liczba złożonych wniosków do sądu	0	0	7	
14. Zespół Sławatycze	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem	6	18	25	
	w tym	Kobiety	6	18	25
		Mężczyźni	0	0	0
		Dzieci	0	0	0
	Liczba założonych Niebieskich Kart	6	12	9	
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie	7	12	14	
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych	2	3	4	
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie	5	11	10	
	Liczba złożonych wniosków do sądu	0	0	0	
15. Zespół Sosnówka	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem	17	23	31	
	w tym	Kobiety	7	9	10
		Mężczyźni	6	8	11
		Dzieci	4	6	10
	Liczba założonych Niebieskich Kart	4	5	7	
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie	0	0	0	
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych	4	4	4	
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie	4	4	7	
Liczba złożonych wniosków do sądu	0	0	0		
16. Zespół Tucznna	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem	6	18	25	
	w tym	Kobiety	6	18	25
		Mężczyźni	0	0	0
		Dzieci	0	0	0
	Liczba założonych Niebieskich Kart	6	12	9	
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie	7	12	14	
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych	2	3	4	
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie	5	11	10	
Liczba złożonych wniosków do sądu	0	0	0		

17. Zespół Wisznice	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		32	25	28
	w tym	Kobiety	14	10	17
		Mężczyźni	1	4	1
		Dzieci	17	11	10
	Liczba założonych Niebieskich Kart		15	12	16
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		0	0	0
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		28	29	41
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie		0	0	0
Liczba złożonych wniosków do sądu		0	0	0	
18. Zespół Zalesie	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		18	12	26
	w tym	Kobiety	16	10	15
		Mężczyźni	1	1	3
		Dzieci	1	1	8
	Liczba założonych Niebieskich Kart		19	21	11
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		15	10	14
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		4	4	4
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie		18	12	14
Liczba złożonych wniosków do sądu		2	2	1	
19. Zespół Konstantynów	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		10	14	7
	w tym	Kobiety	2	14	1
		Mężczyźni	8	0	6
		Dzieci	0	0	0
	Liczba założonych Niebieskich Kart		10	14	7
	Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie		1	0	0
	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		19	25	26
	Liczba opracowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie		10	14	7
Liczba złożonych wniosków do sądu		0	1	0	

Tab.2. Dane dot. przemocy uzyskane z zespołów interdyscyplinarnych

Z zebranych danych wynika, iż na terenie Powiatu Bialskiego wśród osób dotkniętych przemocą przeważającą część stanowią kobiety. W roku 2012r. spośród 435 odnotowanych osób będących ofiarami przemocy domowej, 73% stanowiły kobiety, dzieci – 17%, mężczyźni – 8%. W roku 2013 spośród 498 osób, prawie 78% były kobiety, dzieci – 15%, a mężczyźni

6%. W roku 2014 z 480 osób dotkniętych przemocą, około 72% stanowią kobiety, 20% - dzieci, natomiast mężczyźni jedynie 7%.

		2012	2013	2014	
policja	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem	617	791	887	
	w tym	Kobiety	332	430	498
		Mężczyźni	70	87	109
		Dzieci	215	274	280
	Liczba założonych Niebieskich Kart	314	394	463	
	Liczba interwencji domowych	2306	2282	2012	

Rodzaj postępowania	2012	2013	2014
Znęcanie się nad rodziną (art. 207 k.k.)	108	124	104
Ciężki uszczerbek na zdrowiu (art. 156 k.k.)	1	4	4
Naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia (art.157 k.k.)	36	24	39
Groźba karalna (art. 190 k.k.)	39	37	29
Zmuszenie (art.191 k.k.)	5	2	1
Przestępstwo zgwałcenie (art. 197 k.k.)	3	4	7
Obcowanie płciowe z małoletnimi (art.208 k.k.)	3	2	2
Rozpijanie małoletniego (art. 208 k.k.)	2	1	1
Uchylenie się od płacenia alimentów (art.209 k.k.)	121	120	90
Naruszenie nietykalności (art. 217 k.k.)	-	4	-

Tab.3. Dane z Policji

Z danych uzyskanych z Komendy Policji wynika, iż najwięcej aktów oskarżenia związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie zostało sporządzonych za znęcanie się nad rodziną oraz za przestępstwa dotyczące uchylenia się od płacenia alimentów. Dość często akty oskarżenia dotyczyły gróźb karalnych, a także naruszenia czynności narządu ciała.

Dane z tabeli nr 3 jednoznacznie wskazują, iż osoby pokrzywdzone korzystają z pomocy. Z roku na rok rośnie liczba założonych Niebieskich Kart, osoby pokrzywdzone korzystają tym samym z możliwości ukarania sprawcy, a zatem są również świadomi swoich praw.

Jednak pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie to nie tylko zeznania w jednostce Policji, założenie „Niebieskiej Karty”. Niezbędna jest również pomoc specjalistów pracujących w ośrodkach pomocy społecznej. Na terenie Powiatu Bialskiego osoby dotknięte przemocą w rodzinie mogą korzystać z pomocy Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej.

Poniżej przedstawione są dane dotyczące liczby osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz liczby Niebieskich Kart zebranych z ośrodków pomocy społecznej działających na terenie Powiatu Bialskiego.

		2012	2013	2014	
1. GOPS Biała Podlaska	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		27	40	37
	w tym	Kobiety	26	40	37
		Mężczyźni	-	-	-
		Dzieci	1	-	-
Liczba założonych Niebieskich Kart		27	40	48	
2. MOPS Terespol	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		82	125	60
	w tym	Kobiety	79	123	60
		Mężczyźni	3	1	-
		Dzieci	-	1	-
Liczba założonych Niebieskich Kart		37	49	35	
3. GOPS Terespol	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		36	25	26
	w tym	Kobiety	35	25	23
		Mężczyźni	1	-	3
		Dzieci	-	-	-
Liczba założonych Niebieskich Kart		52	41	26	
4. MOPS Międzyrzec Podlaski	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		46	32	27
	w tym	Kobiety	37	22	16
		Mężczyźni	15	11	4
		Dzieci	15	18	8
Liczba założonych Niebieskich Kart		31	21	17	
5. GOPS Międzyrzec Podlaski	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		17	12	11
	w tym	Kobiety	16	12	11
		Mężczyźni	1	-	-
		Dzieci	-	-	-
Liczba założonych Niebieskich Kart		16	12	10	

6. GOPS Drelów	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		5	10	6
	w tym	Kobiety	5	9	6
		Mężczyźni	-	1	-
		Dzieci	-	-	-
Liczba założonych Niebieskich Kart			5	10	6
7. GOPS Janów Podlaski	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		11	15	25
	w tym	Kobiety	8	12	22
		Mężczyźni	2	-	-
		Dzieci	2	-	-
Liczba założonych Niebieskich Kart			9	15	27
8. GOPS Kodeń	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		31	11	23
	w tym	Kobiety	7	6	8
		Mężczyźni	-	-	-
		Dzieci	14	5	15
Liczba założonych Niebieskich Kart			11	7	6
9. GOPS Konstantynów	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		10	14	7
	w tym	Kobiety	2	14	1
		Mężczyźni	8	-	6
		Dzieci	-	-	-
Liczba założonych Niebieskich Kart			10	14	7
10. GOPS Leśna Podlaska	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		13	13	1
	w tym	Kobiety	13	11	1
		Mężczyźni	-	-	-
		Dzieci	-	-	-
Liczba założonych Niebieskich Kart			14	18	17
11. GOPS Łomazy	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		4	15	20
	w tym	Kobiety	4	9	11
		Mężczyźni	-	1	11
		Dzieci	-	5	8
Liczba założonych Niebieskich Kart			3	8	6
12. GOPS Piszczac	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		63	56	40
	w tym	Kobiety	40	29	19
		Mężczyźni	1	-	1
		Dzieci	22	27	20
Liczba założonych Niebieskich Kart			32	25	35

13. GOPS Rokitno	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		4	11	16
	w tym	Kobiety	4	11	16
		Mężczyźni	-	-	-
		Dzieci	-	-	-
Liczba założonych Niebieskich Kart			4	16	19
14. GOPS Rossosz	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		-	6	37
	w tym	Kobiety	-	1	12
		Mężczyźni	-	-	-
		Dzieci	-	5	24
Liczba założonych Niebieskich Kart			-	2	4
15. GOPS Sławatycze	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		3	6	10
	w tym	Kobiety	1	5	5
		Mężczyźni	-	-	2
		Dzieci	2	-	3
Liczba założonych Niebieskich Kart			2	4	5
16. GOPS Sosnówka	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		17	23	31
	w tym	Kobiety	7	9	10
		Mężczyźni	6	8	11
		Dzieci	4	6	10
Liczba założonych Niebieskich Kart			4	5	7
17. GOPS Tuczna	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		6	18	25
	w tym	Kobiety	6	18	25
		Mężczyźni	-	-	-
		Dzieci	-	-	-
Liczba założonych Niebieskich Kart			6	12	9
18. GOPS Wisznice	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		32	25	28
	w tym	Kobiety	14	10	17
		Mężczyźni	1	4	1
		Dzieci	17	11	10
Liczba założonych Niebieskich Kart			15	12	16
19. GOPS Zalesie	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem		18	12	26
	w tym	Kobiety	16	10	15
		Mężczyźni	1	1	3
		Dzieci	1	1	8
Liczba założonych Niebieskich Kart			19	21	11

Tab.4.

Wśród klientów OPSów, którzy doznają przemocy, największą grupę stanowią kobiety, nieliczną grupę stanowią dzieci. Natomiast najrzadziej po wsparcie z powodu doznawania przemocy w rodzinie zwracają się mężczyźni. W okresie od 2012 do 2014r. najwięcej osób dotkniętych przemocą w rodzinie zanotowano w Terespolu (267) oraz Piszczacu (159), najmniej pokrzywdzonych było w Sławatyczach (19) i Drelowie (21).

Ośrodki Pomocy Społecznej w ostatnich 3 latach założyły sporą liczbę Niebieskich Kart. W 2012r. – 297 kart, 2013r. – 332, natomiast w 2014r. – 311kart. Najwięcej kart w tym przedziale czasowym założył MOPS w Terespolu (121 kart) oraz GOPS w Terespolu (119 kart), w Białej Podlaskiej (115kart) oraz w Rokitnie (92 kart). Najmniejszą założoną liczbę Niebieskich Kart zanotowano w gminie Rossosz (6 kart).

Pomoc rodzinie, w której jest przemoc obliguje również do prowadzenia działań wobec sprawców. Ta część wsparcia dla rodziny przemocowej jest najtrudniejsza do zrealizowania, ponieważ przyznanie się do stosowania przemocy wobec najbliższych osób jest bardzo trudne. Powiat Bialski oferuje co roku możliwość uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane dotyczące liczby edycji i uczestników takich programów za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

	2012	2013	2014	Razem
Liczba edycji	3	3	4	10
Liczba uczestników	26	39	42	107
Liczba osób które ukończyły program	26	30	41	97

Tabela 5. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Z danych zawartych z tabeli nr wynika, iż co roku zgłasza się kilkanaście osób chętnych do zmiany sytuacji. W latach 2012-2014 w programie korekcyjno – edukacyjnym uczestniczyło 107 osób, a 97 z nich ukończyło program. Efekty programu są widoczne w zmianie zachowania uczestników. Działania edukacyjne i realizowane ćwiczenia przyczyniają się do nabycia przez uczestników m.in. wiedzy na temat przemocy, nabycia nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów w rodzinie bez używania agresji, umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć, partnerskiego współdziałania w rodzinie oraz korzystania z pomocy innych.

Uruchomiony Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie będzie oparty na:

- 1) poradnictwie specjalistycznym, w skład którego wchodzi: poradnictwo psychologiczne, prawne, pedagogiczne, rodzinne i socjalne.
- 2) pracy Punktu Interwencji Kryzysowej przy PCPR.
- 3) pomocy psychologicznej dla dzieci – ofiar przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej.
- 4) realizacji Programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie.
- 5) ścisłej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Ośrodków Pomocy Społecznej i Komendy Powiatowej Policji.

3.2. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Diagnoza środowiskowa wskazuje, że w Powiecie Bialskim dominującym problemem społecznym obok ubóstwa, bezrobocia, oraz uzależnień jest przemoc w rodzinie. Problemy te niezależnie od ilości mieszkańców miast czy gmin wchodzących w skład Powiatu są alarmujące. Zakres pomocy dotyczącej w/w opieki w Powiecie Bialskim i Mieście Biała Podlaska jest ubogi jak na tak rozległy obszar. W Powiecie Bialskim funkcjonują następujące instytucje, których działanie związane jest z zapobieganiem i zwalczaniem przemocy w rodzinie:

- 1) Zakłady Opieki Zdrowotnej (publiczne i niepubliczne) – Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego, czy psychicznego. W dziedzinie pomocy ofiarom przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć, a w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanych oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania.
- 2) Sądy Rejonowe – jednostka sądownictwa najbliższe dla obywateli, rozpatrują wszystkie sprawy, z wyjątkiem zastrzeżonych dla sądu okręgowego;
- 3) Prokuratury Rejonowe – zobowiązane, w sytuacji istnienia uzasadnionego podejrzenia, że doszło do popełnienia przestępstwa, do wszczęcia postępowania przygotowawczego celem sprawdzenia czy doszło do przestępstwa, wyjaśnienia okoliczności zdarzenia, zebrania i zabezpieczenia dowodów, zlecenia ujęcia sprawcy, zastosowania w uzasadnionych przypadkach środka zapobiegawczego wobec sprawcy przemocy w formie dozoru policyjnego bądź tymczasowego aresztowania;
- 4) Policji – zgodnie z Ustawą o Policji z dnia 6 kwietnia 1990r. do podstawowych zadań policji należy m.in.:
  - a) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,

b) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi.

c) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem polegają m.in. na sporządzeniu dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa), zatrzymaniu sprawców przemocy domowej, wszczęciu postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa. Osoby wzywające policję mają prawo m.in. do uzyskania od policjantów zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa, wykorzystania dokumentacji interwencji policyjnej jako dowodów w sprawie karnej przeciw sprawcy przemocy, zgłoszenia interweniujących policjantów na świadków w sprawie sądowej.

- 5) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej, które prowadzi Punkt Interwencji Kryzysowej – wykonuje zadania powiatu m.in. w zakresie pomocy społecznej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie; do tych zadań należy w szczególności prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, udzielanie informacji o prawach, uprawnieniach, prowadzenie punktu interwencji kryzysowej, opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 6) Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej – wykonują zadania gminy z zakresu pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności polegające na: przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków celowych, pracy socjalnej, tworzeniu gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzeniu poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 7) Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne, które udzielają pomocy psychologiczno pedagogicznej dzieciom, młodzieży oraz rodzicom m.in. przez wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, efektywności uczenia się, nabywania i rozwijania umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej, problematyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka, terapii zaburzeń rozwojowych i zaburzeń dysfunkcyjnych, wspomaganie wychowawczej funkcji rodzin;

8) Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do zadań Komisji należy m.in. inicjowanie działań w zakresie zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, a także udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej.

9) Zespoły Interdyscyplinarne

Podstawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

10) Szkoły

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

Pomoc w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa obejmuje następujące kroki:

- a) przeprowadzenie rozmowy z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności,
- b) diagnoza sytuacji i potrzeb osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- c) udzielenie kompleksowych informacji osobie pokrzywdzonej oraz jej rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, a także jej rodziny,

- d) zorganizowanie niezwłocznego dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

11) Organizacje pozarządowe

Informacja o działalności lokalnych organizacji pozarządowych powinna być dostępna w każdej gminie, w przychodni, poradni, szkole, komisariacie, itp. Organizacje pozarządowe w zakresie pomocy ofiarom przemocy domowej organizują telefony zaufania, punkty informacyjno - konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, hostele, świetlice dla dzieci, pomoc prawną i psychologiczną, grupy wsparcia i grupy psychoedukacyjne. Powiat Bialski zleca organizacji pozarządowej realizację zadania z ogłoszonego w ramach konkursu. Otwarty konkurs wygrało Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie, Profilaktyki i Terapii „SENS” w Konstantynowie. Stowarzyszenie od ponad 14 lat prowadzi specjalistyczne poradnictwo oraz realizuje zadania interwencji kryzysowej dla rodzin, w których występuje przemoc w rodzinie. Stowarzyszenie dysponuje 10 miejscami dla kobiet pokrzywdzonych przemocą zapewniając im całonocny nocleg, wyżywienie oraz specjalistyczną opiekę terapeutów.

Celem Stowarzyszenia jest:

- a) pomoc osobom, małżeństwom, rodzinom będącym w kryzysie m.in.
  - ofiarom przemocy,
  - ofiarom przestępstw,
  - ofiarom wypadków drogowych,
  - uzależnionym,
  - przechodzącym kryzy małżeńskie,
  - przechodzącym kryzysy rodzinne,
  - mającym problemy osobowościowe,
  - mającym problemy wychowawcze itp.
- b) edukacja w powyższym zakresie
- c) profilaktyka w powyższym zakresie

4.CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

4.1.CELE REALIZACJI PROGRAMU

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

Cele szczegółowe Programu to:

- 1) zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2) zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą rodzinną.
- 3) zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

4.2.DZIAŁANIA NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Cel szczegółowy: **Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie**

Lp.	Działanie	Sposób realizacji	Oczekiwane rezultaty	Realizatorzy	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie	Organizacja powiatowych kampanii, festynów dotyczących przemocy w rodzinie i jej zapobieganiu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie. 2. Wzrost świadomości osób uwikłanych w przemoc oraz możliwości szukania profesjonalnej pomocy. 3. Pozyskanie organizacji pozarządowych na rzecz działań związanych z zapobieganiem przemocy w rodzinie. 	Jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy, gminny we współpracy z mediami oraz organizacjami pozarządowymi, szkołami, Policją, Strażą Pożarną	Środki Powiatowe, Środki Unijne, Środki Urzędu Marszałkowskiego, Środki Ministerialne, Dofinansowania z budżetu Państwa	2016-2020
2.	Rozwój działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uczestnictwo w krajowych i regionalnych kampaniach społecznych propagujące pozytywne postawy w kontaktach interpersonalnych. 2. Opracowanie i propagowanie materiałów informacyjnych, ulotek o formach 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spadek liczby rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie. 2. Zwiększenie wiedzy oraz świadomości związanej ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. 3. Spadek popularności stereotypów narosłych wokół zjawiska przemocy w rodzinie. 4. Upowszechnienie wiedzy o instytucjach zajmujących się 	Jednostki samorządu terytorialnego – powiatowy i gminny we współpracy z mediami, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi	Środki Powiatowe, Środki Unijne, Środki Urzędu Marszałkowskiego, Środki Ministerialne, Dofinansowania z budżetu Państwa	2016-2020

		<p>dostępnej pomocy związanej z doznawaniem przemocy w rodzinie.</p> <p>3. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.</p>	<p>profesjonalną pomocą osobom uwikłanym w przemoc.</p>			
3.	<p>Wspieranie działań społeczności lokalnych na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie</p>	<p>Włączanie się w akcje inicjowane przez różne podmioty Powiatu Białskiego na przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	<p>Zwiększenie ilości lokalnych inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	<p>Jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy, gminny we współpracy z mediami oraz organizacjami pozarządowymi,</p>	<p>Środki Powiatowe, Środki Unijne, Środki Urzędu Marszałkowskiego, Środki Ministerialne, Dofinansowania z budżetu Państwa</p>	2016-2020
4.	<p>Rozwój działań interdyscyplinarnych dotyczących działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie</p>	<p>1.Zacieśnianie współpracy pomiędzy instytucjami świadczącymi pomoc rodzinom uwikłanym w przemoc, poprzez spotkania, konsultacje pracowników. 2.Wdrażanie standardów i procedur postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie i stosujących przemoc. 3.Współpraca z</p>	<p>1. Standaryzacja działań i procedur oraz podniesienie świadczonej pomocy przez podmioty realizujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 2. Stworzenie płaszczyzny do wymiany praktyk pomiędzy podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	<p>Jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy, gminny we współpracy z organizacjami pozarządowymi, Szkołami, Policją</p>	<p>Środki Powiatowe, Środki Unijne, Środki Urzędu Marszałkowskiego, Środki Ministerialne, Dofinansowania z budżetu Państwa</p>	2016-2020

		wojewódzkim koordynatorem ds. realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.				
--	--	---	--	--	--	--

1. Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą rodzinną.

Lp.	Działanie	Sposób realizacji	Oczekiwane rezultaty	Realizatorzy	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Monitorowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie	1. Gromadzenie, systematyzowanie i opracowanie szczegółowych danych dotyczących zjawiska przemocy w Powiecie Białskim.	Wzrost skuteczności i celowości podejmowanych działań zorientowanych na pomoc osobom uwikłanym w przemoc domową.	Jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy i gminny	Środki Powiatowe, Środki Unijne, Środki Urzędu Marszałkowskiego, Środki Ministerialne, Dofinansowania z budżetu Państwa	2016-2020
2.	Zapewnienie specjalistycznej pomocy osobom doświadczającym przemocy i ich rodzinom	1. Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie: bezpiecznego, czasowego schronienia i dostępu do pomocy o charakterze: - udzielania natychmiastowego wsparcia psychologicznego, prawnego, - konsultacji, terapii, świadczeń psychoedukacyjnych w	1. Spadek liczby rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie. 2. Zwiększenie dostępnej na terenie Powiatu Białskiego liczby specjalistycznej pomocy.	Jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy, gminny we współpracy z mediami oraz organizacjami pozarządowymi, szkołami, Policją, Prokuraturą	Środki Powiatowe, Środki Unijne, Środki Urzędu Marszałkowskiego, Środki Ministerialne, Dofinansowania z budżetu Państwa	2016-2020

		zakresie przemocy, - udzielania pomocy dot. trudności wychowawczych - dostępności do bezpłatnej pomocy prawnej mającej na celu rozwiązanie problemu przemocy z wykorzystaniem instrumentów prawnych, 2. Pomoc zdalna tj. telefoniczna, e-mailowa, listowna. 3. Zapewnienie schronienia w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieciom krzywdzonym w wyniku przemocy w rodzinie – zabezpieczanie miejsc interwencyjnych dla dzieci zagrożonych przemocą.				
3.	Podnoszenie kwalifikacji różnorodnych grup zawodowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	1.Organizacja konferencji, spotkań merytorycznych na temat przemocy w rodzinie. 2.Upowszechnianie dostępnych materiałów dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 3. Badanie potrzeb szkoleniowych w grupie	1. Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagającym osobom, które doznają przemocy lub ją stosują. 2. Interdyscyplinarność działań różnych służb udzielających wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy, gminny we współpracy z mediami oraz organizacjami pozarządowymi,	Środki Powiatowe, Środki Unijne, Środki Urzędu Marszałkowskiego, Środki Ministerialne, Dofinansowania z budżetu Państwa	2016-2020

		pracowników instytucji zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie. 4. Umożliwienie pracownikom udziału w dostępnej ofercie szkoleniowej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.		szkołami, Policją,		
--	--	--	--	--------------------	--	--

2. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Lp.	Działanie	Sposób realizacji	Oczekiwane rezultaty	Realizatorzy	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Rozwój działań skierowanych do osób stosujących przemoc	1.Realizowanie programów psychoedukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. 2. Realizowanie powiatowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. 3. Monitoring skuteczności programów psychoedukacyjnych i korekcyjno – edukacyjnych.	1. Zwiększenie różnorodności i liczby działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. 2. Zwiększenie widocznej korelacji między ilością zakładanych NK, a liczbą osób stosujących przemoc, które aktywnie korzystają z pomocy. 3. Spadek liczby rodzin, w których interwencje muszą być podejmowane wielokrotnie.	Jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy, gminny we współpracy z organizacjami pozarządowymi, Policją, Zakładem Karnym	Środki Powiatowe, Środki Unijne, Środki Urzędu Marszałkowskiego, Środki Ministerialne, Dofinansowania z budżetu Państwa	2016-2020
2.	Wspieranie inicjatyw zwiększających udział	1. Przekazywanie informacji z wykonywanych działań w	1.Zamiana postaw osób stosujących przemoc.	Jednostki samorządu	Środki Powiatowe, Środki Unijne,	2016-2020

	osób stosujących przemoc w programach oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych	<p>stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie do sądów , prokuratury, zespołów kuratorskich, ośrodków pomocy społecznej i zespołów interdyscyplinarnych.</p> <p>2. Kolportaż materiałów informacyjnych możliwości skorzystania z działań edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.</p> <p>3. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.</p>	2. Większy udział osób stosujących przemoc w programach edukacyjno – korekcyjnych.	terytorialnego – szczebel powiatowy, gminny we współpracy z mediami oraz organizacjami pozarządowymi, Policją, Sądem, Prokuraturą	Środki Urzędu Marszałkowskiego, Środki Ministerialne, Dofinansowania z budżetu Państwa	
--	---	---	--	---	--	--

5. REALIZACJA PROGRAMU

5.1.ZAŁOŻENIA PROGRAMU

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celów wskazanych w Programie, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

1) profilaktyka i edukacja społeczna:

Obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.

2) ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

Obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami lub osób niesamodzielnych)

3) oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie:

Obszar kierowany do osób stosujących instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4) podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

5.2. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program będzie finansowany z budżetu Powiatu w ramach środków przyznanych dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej, ze środków otrzymanych z budżetu Ministra Pracy i Polityki Społecznej, Sejmiku Województwa Lubelskiego, Wojewody Lubelskiego i przy wsparciu środków uzyskanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

5.3.MIEJSCE I CZAS REALIZACJI

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 będzie realizowany na terenie Powiatu Bialskiego. Wdrażanie programu rozpocznie się od 2016 roku i będzie kontynuowane do 2020 roku. Zadania zaplanowane do realizacji w ramach programu będą wdrażane w formie ciągłej przy współpracy podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy.

5.4.BENEFICJENCI PROGRAMU

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Program kierowany jest zatem do rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy, a także do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w tym: dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych oraz osób stosujących przemoc w rodzinie i świadków przemocy w rodzinie.

5.5. WSKAŹNIKI, MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Program będzie podlegał ewaluacji w oparciu o dane zebrane podczas monitoringu. Odpowiedzialny za całościowe monitorowanie programu będzie koordynator.

Ewaluacja projektu powinna dostarczyć odpowiedzi, jaka jest trafność, skuteczność, użyteczność i efektywność programu. Powinna określić, czy cele projektu są odpowiednie do ewoluujących potrzeb, a także do jakiego stopnia oddziaływanie projektu przyczyniło się do osiągnięcia celu priorytetów i czy odpowiada potrzebom odbiorców programu oraz w jakim zakresie można oczekiwać, że pozytywne zmiany będą trwać po zakończeniu projektu.

I. Wskaźniki ogólne

Ilość i jakość prowadzonych na terenie Powiatu Bialskiego działań profilaktycznych w zakresie przemocy domowej, dzięki sporządzanym co roku raportom. Informacje będą umieszczane w bazie danych sporządzonej i aktualizowanej przez wyznaczoną osobę – stronie internetowej.

II. Wskaźniki szczegółowe:

- 1) ilość porad udzielonych ofiarom i sprawcom przemocy domowej,
- 2) liczba pracowników przeszkolonych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) liczba osób korzystających z bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego Punktu Interwencji Kryzysowej,
- 4) liczba sprawców przemocy objętych programem korekcyjno-edukacyjnym,
- 5) ilość przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy oraz pozytywnego wizerunku rodziny,
- 6) ilość rozpowszechnionych na terenie Powiatu Bialskiego ulotek, broszur profilaktyczno-informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy domowej,
- 7) ilość odbytych z tytułu przemocy domowej interwencji w terenie,
- 8) liczba programów korekcyjno-edukacyjnych,
- 9) liczba uczestników grup korekcyjno-edukacyjnych,
- 10) liczba sprawców, którzy ukończyli program korekcyjno-edukacyjny.